International Journal of Turkish Education and Training
Uluslararası Türkçe Eğitimi ve Öğretimi Dergisi
Sayı/Volume: 1
Yıl/Years 1
ISSN:

Türkçe Öğretmen Adaylarının Metinlerinde Tutarlılık

Consistency of Candidates Turkish Language Teachers' Text

Abdullah Çoban[1], Adnan Karadüz[2]

Özet

Duygu, düşünce ve tecrübelerin yazı aracılığıyla anlamlı bir şekilde resmedilme işine metin adı verilmiştir. Metinler, eğitim – öğretim süreci dâhil hayatımız boyunca bilgi edinmek için en sık başvurulan kaynaklardır. Bilgiye sahip olmanın güce sahip olmakla bir görüldüğü günümüzde toplumlar, eğitim- öğretim faaliyetleri ile bireylerin ihtiyaç duyduğu bilgilere kendi başlarına ulaşabilmelerini ve ulaştığı bilgilerle önceden sahip olduğu bilgileri ilişkilendirip yapılandıran fertler yetiştirmeyi amaçlar. Bu amacın gerçekleştirilebilmesi için bilgi edinmede en çok başvurulan materyallerden olan metinlerin bireyler tarafından anlamlandırılıp çözümlenebilmesi gerekir. Bir metnin çözümlenmesi, yazılı bir etkinliği metin olarak değerlendirmemizi sağlayan metinsellik ölçütlerinin uyum içerisinde olup olmamasıdır. Metinsellik ölçütlerinden biri de tutarlılıktır. Tutarlılık, bir metindeki cümleler arasındaki bağlantıların kurulup anlamsal ve mantıksal olarak düşüncelerde bir boşluk oluşturmadan metni bir bütün olarak ele almadır. Başka bir deyişle tutarlılık, metnin anlamsal bir bütünlük oluşturmasıdır. Tutarlılık yazarın zihninde var olan duygu, düşünce ve tecrübeleri yazıya aktarırken anlam yönünden uyum yakalayıp yakalayamadığı ile ilgilenir. Sağlıklı bir bilgi edinmenin gerçekleşebilmesi için metinde de bu uyumun olması ve okuyucunun bunu yakalayabilmesi gereklidir. Bu nedenle anlam kurmada, herhangi bir amaçla metin oluşturmaya çalışan yazar ve daha önce oluşturulan metinlerden bilgi edinmek isteyen okuyucular arasında anlam yönünden köprü kuran tutarlılığa ihtiyaç vardır. Bu araştırmada, Türkçe öğretmen adaylarının oluşturdukları öyküleyici metinlerin tutarlılık düzeyini tespit edilmesi amaçlamaktadır. Çalışmamızda 2013- 2014 eğitim öğretim yılı Erciyes Üniversitesi 1. ve 3. sınıflarında öğrenim gören 35 kişiyle gerçekleştirilen bu araştırmanın verileri "Öyküleyici Anlatım Tutarlılık Değerlendirme Ölçeği" ile değerlendirilerek elde edilen sonuçlar SPSS 20 paket programıyla analiz edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Metin, yazma becerisi, tutarlılık

[1]Arş. Gör., Erciyes Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Bölümü, e-mail: abdullahcoban02@gmail.com

[2]Doç. Dr.,Erciyes Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Bölümü, e-mail: akaraduz@erciyes.edu.tr

Abstract

The process of meaningfully represent emotions, thoughts and experiences through writing is called text. Texts are the most frequently referred resources throughout our lives, including educational life. Today, having information means having power, and societies of this age aims at raising individuals who can reach knowledge on their own, and can associate and construct these knowledge with what is already known before. In order to reach this goal, it is necessary to interpret and analyze texts, which is one of the most frequently used materials for obtaining information by human beings. Analysis of a text means determining if textuality criteria, which ensure us think that a written activity is a text, is coherent. One of these textuality criteria is consistency. Consistency is to approach a text as a whole and to establish connections between sentences without causing a lexical or logical gap. In other words, consistency is a text's forming a meaningful integrity. Consistency discusses if coherence is obtained in terms of meaning while transferring emotions, thoughts and experience in mind to writing. In order to ensure a healthy knowledge acquisition, this coherence should exist in text and audiences should internalize this. This is why, while establishing meaning, there should be a consistency that establishes a bridge between writer, who attempts to create a text, and reader, who want to obtain information from previously formed texts. Thus, in this study, it is attempted to determine the consistency level in the texts of Turkish teacher candidates on the basis of narrative texts created by them. The study is carried out with 35 people studying at 1st and 3rd grade in Erciyes University at 2013-2014 education year. Data of the study is analyzed with SPSS 20 package program after evaluating the obtained data with "Narrative Expression Consistency Evaluation Scale".

Key words: Text, writing skills, consistency

Giriş

Yazı; duygu, düşünce, hayal, tasarı, bilgi ve birikimlerimizi ifade edilmesinde önemli bir iletişim aracıdır. Yazı sayesinde insanlar diğer dil becerileriyle elde ettiği bilgi ve birikimleri kendisinden sonraki nesillere aktarabildiği gibi yine yazı sayesinde kendilerinden önceki insanların bilgi ve birikimlerine ulaşma imkânı elde etmiştir. Bu sayede bilimsel bilgi, kültür ve medeniyet alanında olumlu gelişmeler olmuştur. Bu gelişmelerin daha sağlıklı ve nitelikli sürdürülebilmesi giderek önem kazanan ve gelecekte daha da önemli hale gelecek bu araca ihtiyaç vardır. Bilgi ve iletişim çağının yaşandığı bu dönemde insan, yaşamın her alanında yazıya muhtaçtır. Ayrıca bilgiye sahip olmanın güce sahip olmakla

bir görüldüğü günümüzde toplumlar, eğitim- öğretim faaliyetleri ile bireylerin ihtiyaç duyduğu bilgilere kendi başlarına ulaşabilmelerini ve ulaştığı bilgiler ile önceden sahip olduğu bilgileri ilişkilendirip yapılandıran fertler yetiştirmeyi amaçlar. *"İnsanlar arası sağlıklı bir iletişim, insanın duygu ve düşüncelerini tam olarak ifade edilebilmesi, yazının bize sağladığı bilginin kaydedilmesi, depolanması, önceki ve sonraki bilgilerle karşılaştırılarak sentezlenme imkânı sunması vb. örneklerdeki fırsatlardan yararlanabilmek için yazma eğitimi becerisine yönelik çalışmaların etkili bir şekilde yürütülmesi şarttır"* (Çoban, 2010, 22).Bu amacın gerçekleştirilebilmesi için dil becerisi edinmede en çok başvurulan materyallerden olan metinlerin bireyler tarafından anlamlandırılıp çözümlenebilmesi gerekir. Bir metnin çözümlenmesi, yazılı bir etkinliği metin olarak değerlendirmemizi sağlayan metinsellik ölçütlerinden faydalanarak anlamlandırmayla olabilir. Çünkü bir cümle topluluğunun metin olarak kabul edilebilmesi, bu yapıların anlamlı şekilde bir araya getirilebilmesi ile mümkündür. Ülper (2009) bu ölçütlerin "amaçlılık ve kabul edilebilirlik" ile ilgili olduğunu belirtir. Görüldüğü gibi bir metnin metin olabilmesi için dil bilimsel ve anlam olarak belli başlı kriterler taşıması gerekmektedir.

Coşkun, bir metindeki cümleler yazar tarafından bilinçli olarak belli bir mantık silsilesi içinde bir araya getirilmesi (2005) olarak belirtirken Çeçen ise metni, dilbilimsel olarak sözcüklerin birbirini sıralı ve anlamlı şekilde tamamlaması (2010) olarak ifade eder. İşlevsel olarak ise metnin sağlıklı bir iletişim aracı olarak kullanılabilmesi için sahip olması gereken bazı özellikler vardır. Bu özelliklerden biri de tutarlılıktır. Tutarlılık, bir metindeki cümleler arasındaki bağlantıların kurulup anlamsal ve mantıksal olarak düşüncelerde bir boşluk oluşturmadan metni bir bütün olarak ele almadır. Başka bir deyişle tutarlılık, metnin anlamsal bir bütünlük oluşturmasıdır. Tutarlılık yazarın zihninde var olan duygu, düşünce ve tecrübeleri yazıya aktarırken anlam

yönünden uyum yakalayıp yakalayamadığı ile ilgilenir. Bir metinden anlam çıkarıp metinden faydalanabilmek için yapılacak olan çözümlemede tutarlılık metin yazarı ile okuyucu zihni arasında köprü görevi görür.

Eğitim ve öğretim faaliyetleri çerçevesinde dil becerileriyle genel olarak bireyin farklı araçlarla bilgi birikim ve tecrübelerini arttırmaları ve bunları sağlıklı bir şekilde aktarabilmeleri hedeflenir. Bu yetiyi kazandırmak için ihtiyaç duyulan temel derslerden bir tanesi Türkçe dersidir. Türkçe dersinin materyal olarak en sık başvurduğu kaynak metinler olduğu için Türkçe öğretmenlerinin metin yapısına vâkıf olması ve metinleri çözümleyebilmesi önemlidir. Literatür incelendiğinde metin analizi ve çözümlemesi ile ilgili yapılan çalışmalarda veya öğretmenlerin okullarda yaptığı uygulamalarda genel olarak metinlerin imla, kâğıt düzeni, yazının güzelliği gibi biçimsel noktalardan ele aldıkları görülmektedir.

Bundan dolayı bu çalışma, Türkçe öğretmen adaylarının oluşturdukları metinlerin ihmal edilen içerik ve anlam yönünü esas alarak oluşturulan metinlerin tutarlılık düzeylerini tespit etmeyi amaçlamaktadır.

Araştırmanın amacı

Genel olarak Türkçe öğretmen adaylarının oluşturdukları hikâye edici metinlerin tutarlılık düzeyini tespit etmeyi amaçlayan bu çalışmada

- Türkçe öğretmenliği birinci ve üçüncü sınıfta okuyan öğrencilerin oluşturdukları metinlerin tutarlılık düzeyi nedir?
- Türkçe öğretmenliği birinci ve üçüncü sınıfta okuyan öğrencilerin oluşturdukları metinlerin tutarlılık düzeyleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?

- Türkçe öğretmenliğinde okuyan öğrencilerin oluşturdukları metinlerin tutarlılık düzeyleri sahip oldukları GANO'ya göre farklılık göstermekte midir?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Araştırmada elde edilen verilerin analizinde nicel araştırma stratejileri içerisinde yer alan "ilişkisel tarama modeli"nden faydalanılmıştır. İlişkisel tarama modeli ''iki veya daha çok değişken arasında birlikte değişim varlığını ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelidir" (Karasar, 2009; 81).

Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu Erciyes Üniversitesi Türkçe öğretmenliği bölümünde 2013- 2014 bahar dönemi 1. ve 3. sınıflarda öğrenim gören 35 Türkçe öğretmen adayı oluşturmaktadır. Çalışma grubuyla ilgili bilgiler şu şekildedir:

Tablo1. *Çalışma Grubu*

Sınıf	**Kız**	**Erkek**	**Toplam**	**f (%)**
Sınıf	11	7	18	% 51,4
Sınıf	8	9	17	% 48,6
Toplam	19	16	35	% 100

Çalışma grubunda 1. sınıfta öğrenim gören 11 kız 7 erkek öğrenci olmak üzere 18, 3. sınıfta öğrenim gören 8 kız 9 erkek olmak üzere 17 toplamda da 35 öğrenci yer almıştır. 1. sınıfta öğrenim gören öğrenciler çalışma grubunun % 51,4'ünü oluştururken; 3. sınıfta öğrenim gören öğrenciler çalışma grubunun %48,6'sını oluşturmaktadır.

Tablo 2. *Çalışmada Grubunda Yer Alan Öğretmen Adayların Genel Ağırlıklı Not Ortalamaları*

Genel Ağırlıklı Not Ortalama		Sıklık	f (%)
GANO	**2,51-3,0**	6	17,1
	3,01-3,5	21	60,0
	3,51-4,0	8	22,9
	Toplam	35	100,0

Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin genel ağırlıklı not ortalamaları ile ilgili tablo incelendiğinde öğrencilerin 6'sı 2,51-3.00 arası, 21'i 3,01-3,50 arası, 8' 3,51-4,00 arası notlara sahiptir.

Verilerin Toplanması ve Çözümlenmesi

Araştırmanın verileri 2013-2014 bahar dönemi yarıyılında Erciyes Üniversitesi Türkçe Öğretmenliği Bölümü 1. ve 3. sınıflarında öğrenim gören gönüllü toplam 35 öğrencinin oluşturdukları metinlerden elde edilmiştir. Çalışmaya katılmaya gönüllü olan öğrenciler öncelikle çalışmanın konusu ve içeriği hakkında bilgilendirilmiş ve verilerde isimlerinin gizli kalacağı belirtilerek onlara güvence verilmiştir. Çalışma grubundaki öğrencilerin müsait oldukları bir zaman diliminde öğrencilere hikâye edici metinler yazdırılarak bu metinler Coşkun (2005) tarafından geliştirilen ***"metin tutarlığını oluşturma düzeyleri"*** ölçeğiyle değerlendirilmiş ve SPSS 20.0 paket programıyla analiz edilmiştir.

Bulgular ve Bulguların Yorumlanması

Araştırmanın bu bölümünde araştırma soruları çerçevesinde elde edilen verilere yönelik bulgular ve bulguların yorumlarına yönelik bilgiler yer almaktadır.

1. Alt probleme yönelik bulgular

Türkçe öğretmenliği birinci ve üçüncü sınıfta okuyan öğrencilerin oluşturdukları metinlerin tutarlılık düzeyi nedir?

Tablo 3. *Sınıflara Göre Tutarlılık Puanları*

		Tutarlılık Puanı (Seviyeleri)				
	Sınıflar	**2 (Yetersiz)**	**3 (Orta)**	**4 (İyi)**	**5 (Çok İyi)**	**Toplam**
Sınıf	**1. Sınıf Sıklık**	1	11	5	1	18
	%	5,6%	61,1%	27,8%	5,6%	100,0%
	3. Sınıf Sıklık	0	7	7	3	17
	%	0,0%	41,2%	41,2%	17,6%	100,0%
	Toplam	1	18	12	4	35
	%	2,9%	51,4%	34,3%	11,4%	100,0%

Tabloda görüldüğü gibi çalışmada yer alan Türkçe öğretmenliği 1. sınıftaki öğrencilerin 1'nin yetersiz, 11'inin orta, 5'inin iyi, 1'inin çok iyi metin oluşturduğu 3. Sınıftaki öğrencilerin 7'sinin orta, 7'sinin iyi, 3' ünün çok iyi tutarlılık düzeyinde metinler oluşturdukları görülmektedir. Çalışma grubunda yer alan 35 (%100) katılımcıdan 1'inin (%2,9) yetersiz, 18'inin (51,4) orta, 12'sinin (34,3) iyi, 4'ünün (11,4) çok iyi tutarlılık düzeyine sahip metinler oluşturdukları tespit edilmiştir. Bu sonuçlara göre 3. sınıfta öğrenim gören öğrencilerin 1. sınıfta öğrenim gören öğrencilerden tutarlı metin oluşturma konusunda nispeten daha iyi oldukları söylenebilir.

2. Alt probleme yönelik bulgular

- Türkçe öğretmenliği birinci ve üçüncü sınıfta okuyan öğrencilerin oluşturdukları metinlerin tutarlılık düzeyleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?

Tablo 4. *Tutarlılık Düzeyi Puanlarının Sınıflara Göre İlişkisiz t-Testi Sonuçları*

Sınıf	N	X	S	sd	t	p
1	18	3.33	0.68	33	1.77	0.085
3	17	3.76	0.75			

Tablo incelendiğinde 1. sınıfta öğrenim gören öğrencilerin oluşturdukları metinlerin tutarlılık düzeyleri ortalama 3.33 olarak tespit edilirken 3. Sınıfta öğrenim gören öğrencilerin oluşturdukları metinlerin tutarlılık düzeyleri ortalama 3.76 olarak belirlenmiştir. Oluşturulan metinlerin öğrenim görülen sınıflara göre farklılaşıp farklılaşmadığı konusunda elde edilen p değeri ,05 ten büyük olduğu için (p > ,05) sınıflara göre anlamlı bir farklılık söz konusu değildir.

3. Alt probleme yönelik bulgular

- Türkçe öğretmenliğinde okuyan öğrencilerin oluşturdukları metinlerin tutarlılık düzeyleri sahip oldukları GANO'ya göre farklılık göstermekte midir?

Tablo 5. *Tutarlılık Düzeyi Puanlarının GANO'ya Göre İlişkisiz t-Testi Sonuçları*

Gano	N	$\bar{x}$	SS
2,51-3,00	6	3.50	3.42
3,01-3,50	21	3.43	0.148
3,51-4,00	8	3.88	0.295

Tablo 6. *Tutarlılık Düzeyi Puanlarının Ganoya Göre ANOVA Sonuçları*

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplararası	1,168	2	0.584	1.067	0.356
Gruplariçi	17,518	32	0.547		
Toplam	18,686	34			

Tablolar incelendiğinde, Türkçe öğretmen adayı öğrencilerin oluşturdukları metinlerin tutarlık düzeyi puanları arasında GANO bakımından farklılaşıp farklılaşmadığı konusunda, F(1, 067)= 0.356 p >.05 ten büyük olduğu için gruplar arası anlamlı bir fark yoktur.

Sonuç ve Öneriler

Araştırmaya katılan Türkçe öğretmenliği 1. ve 3. sınıfta okuyan öğrencilerden elde edilen veriler metin tutarlılığı değerlendirme ölçeğine göre değerlendirildiğinde katılımcılardan hiçbirinin kötü metin oluşturmadığı, 1. sınıfta öğrenim gören öğrencilerden 1'inin "yetersiz", 11 'inin "orta", 5'inin "iyi", 1'inin "çok iyi"; 3. Sınıfta öğrenim gören öğrencilerden 7'sinin "orta", 7'sinin "iyi", 3'ünün ise "çok iyi" düzeyde metin oluşturdukları tespit edilmiştir.

Bu sonuçlara göre katılımcılardan 1. sınıfta öğrenim gören 18 öğrencinin oluşturdukları metinler ortalama 3.33 tutarlılık puanına sahipken 3. Sınıfta öğrenim gören 17 öğrencinin oluşturdukları metinlerin ortalaması 3. 76 olarak gözlemlenmiştir.

GANO'ya göre yapılan analizler sonucunda 2,51- 3,00 arasında ortalamaya sahip 6 öğrencinin oluşturduğu metinlerin tutarlılık ortalaması 3.5, 3,01-3,50 ortalamaya sahip 21 öğrencinin oluşturduğu metinlerin tutarlılık ortalaması 3,43, 3,51- 4,00 ortalamaya sahip 8 öğrencinin oluşturduğu

metinlerin tutarlılık ortalaması 3.88 olarak tespit edilmiştir. Oluşturulan metinlerin tutarlılık puanları arasında farklılıklar olsa da bu farklılık anlamlı bir fark oluşturmamıştır.

Elde edilen tüm sonuçlar incelendiğinde 3. sınıfta öğrenim gören öğrencilerden nispeten daha iyi metin oluşturduğu, düşük GANO'ya sahip öğrencilerin orta seviyede GANO'ya sahip öğrencilerden daha tutarlı metin oluşturmalarına rağmen yüksek GANO'ya sahip öğrencilerin oluşturduğu metinler en tutarlı metinler olarak gözlemlenmiştir.

Türkçe eğitimi dersi genel olarak metinler aracılığıyla (Çeçen, 2007) yürütülmektedir. Bu sürecin en önemli basamağı öğretmenler (Tok ve Tüzel, 2013) olduğu için öğretmenlerin etkili bir öğretim metinlerin mekanik ve anlamsal boyutunu bilmeleri önemlidir. Güneş (2013)Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanan, düşünen, araştıran, öğrenen, sorgulayan, gelişen, kendisinin ve ülkemizin geleceğine yön veren bireyler yetiştirme amacımıza ders kitaplarındaki metinlere ek olarak özgün metinlerle ulaşabiliriz tespitiyle metnin önemini benzer şekilde ön plana çıkarır.

Kaynakça

Coşkun, E. (2005). *İlköğretim öğrencilerinin öyküleyici anlatımlarında bağdaşıklık, tutarlılık ve metin elementleri.*Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Ankara

Çeçen, M. A. (2011). "Yedinci sınıf öğrencilerinin öyküleyici yazılarında tutarlılık". *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi, 15* (2), 1-20.

Çoban, A. (2010). *İlköğretim 7. sınıf öğrencilerinin oluşturdukları öyküleyici metinlerin bağdaşıklık ve tutarlılık ölçütlerine göre değerlendirilmesi*, Erciyes Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kayseri

Güneş, F. (2013). Türkçe öğretiminde metin seçimi. *Anadili Eğitimi Dergisi*, 1(1), ss. 1-12.

Karasar, N. (1998). *Bilimsel araştırma yöntemi.* Ankara: Nobel Yayın Dağıtım

Tok, M. ve Tüzel, S. (2013). Türkçe öğretiminde metin antolojisi.*Anadili Eğitimi Dergisi,* 1 (2), ss. 88-96.

Ülper, H. (2009). *Metinlerin tutarlılık özelliklerine ilişkin olarak öğrencilere geri bildirim sunmada işbirliği ilkelerinin kullanımı.* Uluslararası Sosyal Araştırmaları Dergisi, 2/8. ss. 422– 429.